

“ਯਿਸੂ ਗੋਇਆ”

(11:1-44)

1993 ਵਿਚ ਬਣੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ‘ਸੈਡੋਲੈਂਡਜ਼’ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕ ਸੀ. ਐਸ. ਲੂਈਸ ਅਤੇ ਜੋਏ ਗ੍ਰੇਸ਼ਮ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਕੌੜੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਲੂਈਸ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਕਸਟ ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ:

ਤਕਲੀਫ਼ ਬੋਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦਾ ਧੂੜੂ ਹੈ। ... ਅਸੀਂ ਪੱਥਰ ਦੇ ਬਲਾਕਾਂ ਵਾਂਗ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੂਰਤੀਕਾਰ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਉਸਦੀ ਛੈਣੀ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧ ਬਣਦੇ ਹਾਂ।

ਫਿਲਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਲੂਈਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਜੋਏ ਗ੍ਰੇਸ਼ਮਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਲੂਈਸ, ਜੋ ਕੁਆਰਾ ਸੀ ਜੋਏ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸਤੀ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਾਹ ਪੀਣ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋਏ ਹਿੰਮਤ ਹਾਰ ਕੇ ਲੂਈਸ ਤੇ ਟੁੱਟ ਪਈ। ਉਹ ਚੀਕ ਉੱਠੀ:

ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਲਈ ਹੀ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਹੋਂ ਜਿੱਥੇ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਛੂਹ ਨਾ ਸਕੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਤੇਰੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਤੈਥੋਂ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਤੇਰੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਲੂਈਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਇਆ ਕਿ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੀੜ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋਏ ਦੀ ਗੱਲ ਸਹੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਜਦ ਜੋਏ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਲੂਈਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ: ਅਤੇ 1956 ਵਿਚ ਉਹ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਛਾਏ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਬੱਦਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੰਘੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਕੰਧ ਤੇ ਲੱਗੀ ਇਕ ਪੇਂਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਇਕ ਘਾਟੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਹਨੀਮੂਨ ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਦ ਉਹ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਛੱਪਰ ਹੇਠ ਓਟ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਚਾਰਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਜਦ ਉਹ ਉੱਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋਏ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਗੰਭੀਰ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ,

ਬਾਰਿਸ਼ ਰੁਕਣ ਅਤੇ ਘਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਕਹਿ ਲੈਣ ਦੇ। ... ਕਿ ਮੈਂ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤਦ ਵੀ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹਾਂ ਜੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਾਂ। ... ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਭ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਜੋ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹ ਰਹੀ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ਮ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਹੁਣ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਸੋਚਾ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਜਦ ਜੋਏ ਮਰ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਮੀ ਜੋਏ ਦੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਡਗਲਸ ਵਾਂਗ ਲੂਈਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਗੁੰਮ ਸ਼ੁੱਠ ਸਨ, ਕਿ ਲੂਈਸ ਇਕ ਦਿਨ ਬੁਝਾਰੇ ਤਕ ਚੱਲ ਕੇ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾਪਣ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਲੂਈਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਉਹ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ। ਲੂਈਸ ਨੇ ਡਗਲਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਮਰ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੌਤ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ:

ਡਗਲਸ: ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ?

ਲੂਈਸ: ਹਾਂ, ਹੈ।

ਡਗਲਸ: ਮੈਂ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

ਲੂਈਸ: ਅੱਛਾ।

ਡਗਲਸ: ਮੈਂ ਯਕੀਨਨ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ।

ਲੂਈਸ: ਮੈਂ ਵੀ।

ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਰੋਣ ਲੱਗੇ। ਲੂਈਸ ਨੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਰੋਂਦੇ ਰਹੇ। ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਲੂਈਸ ਪਿੰਡ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਗਲਸ ਨੇੜਲੇ ਇਕ ਖੇਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੇ ਕਾਰਣ, ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਇਕੱਠੀ ਝੱਲੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲਿਖਤ ਦੇ ਉਸ ਖਾਸ ਭਾਗ, ਯੂਹੰਨਾ 11:1-44 ਵਿਚ ਜੋ ਇਸ ਪਾਠ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਦੋਸਤ ਲਾਜ਼ਰ ਦੀ ਕਬਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ‘‘ਸ਼ਬਦ ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋਇਆ ... ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਵਾਸ’’ ਕੀਤਾ (1:14)। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੁੱਖ ਬਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਧਕਾਰ ਭਰੇ ਸਮੇਂ ਆਉਣ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਕਾਰਣ ਜਾਂ ਦੁੱਖ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਹੰਝੂਆਂ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਅਚਨਚੇਤ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਭਰਪੂਰ ਸੰਗਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਯੂਹੰਨਾ 11 ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ

ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦੋ ਹੋਰ ਪਾਠ ਲਿਖਤ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭਾਗ ਲਈ ਸਪਰਪਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਲਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਪਿਆਰ

ਬੈਤਨੀਆ ਵਾਸੀ ਲਾਜ਼ਰ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਮਰੀਅਮ ਅਤੇ ਮਾਰਥਾ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤੀ (ਆਇਤ 1)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹਾ ਭੇਜਿਆ, ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਵੇਖ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੂੰ ਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈਂ ਸੋ ਬਿਮਾਰ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 3)। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਅਜੀਬ ਲਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਲਾ ਯਿਸੂ ਸਭ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ? ਉਸਨੂੰ ‘‘ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈਂ’’ ਕਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ? ਯਿਸੂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਲਾਜ਼ਰ, ਮਰੀਅਮ ਅਤੇ ਮਾਰਥਾ ਦਾ ਯਿਸੂ ਲਈ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਕ ਸਿੱਧਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ। ਜੇ ਰਾਤ ਨੂੰ 2 ਵਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰੋਗੇ? ਯਿਸੂ ਤਾਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਦਿੰਦਾ।

ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ‘‘ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਮੌਤ ਦੀ ਨਹੀਂ’’ (ਆਇਤ 4), ਬਲਕਿ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਲਈ’’ ਸੀ (ਆਇਤ 4)। ਯੂਹੰਨਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਾਸ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਉਂਦੀ ਹੈ: ‘‘ਯਿਸੂ ਮਾਰਥਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਭੈਣ ਅਰ ਲਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ’’ (ਆਇਤ 5)।

ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ, ‘‘ਸਾਡਾ ਮਿੱਤਰ ਲਾਜ਼ਰ ਸੌ ਗਿਆ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 11)। ਯਿਸੂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਫੇਰ ਲਾਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਸੰਗਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੀਂਦ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੀ (ਆਇਤ 14)। ਥੋਮਾ ਨੇ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੈ, ਕਿਹਾ, ‘‘ਆਓ ਅਸੀਂ ਭੀ ਚੱਲੀਏ ਭਈ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਮਰੀਏ’’ (ਆਇਤ 16)। ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਭੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਨਿਰਾਸ਼ਾ

ਬੈਤਨੀਆ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਲਾਜ਼ਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਬਰ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵੜਨ ਤੇ ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗਿਓਂ ਮਿਲਣ ਲਈ ਦੌੜ ਆਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, ‘‘ਪ੍ਰਭੂ

ਜੀ, ਜੇ ਤੂੰ ਐਥੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਨਾ ਮਰਦਾ'' (ਆਇਤ 21)। ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਡੰਗ 'ਸੁਣਾਈ' ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ 'ਜੇ' ਸਭ ਤੋਂ ਦਰਦਨਾਕ ਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਰ ਭਾਵੇਂ ਯਿਸੂ ਤਕ ਉਸ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮਾਰਥਾ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲੇਟ ਪੁੱਜਣ ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਖੜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ 'ਚੁੱਪਚਾਪ' ਉਸ ਦੀ ਸੁਣ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਰਦ, ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪਰਗਟ ਕਰ ਲੈਣ ਦਿੱਤੀ।

ਅੱਥਰੂ

ਯਿਸੂ ਦੇ ਐਨਾ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮਾਰਥਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, 'ਗੁਰੂ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੈਨੂੰ ਸੱਦਦਾ ਹੈ' (ਆਇਤ 28)। ਬਗ਼ੈਰ ਕੁਝ ਕਹੇ, ਮਰੀਅਮ ਨੱਸ ਕੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਈ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਕਬਰ ਤੇ ਰੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ; ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਬੈਤਨੀਆ ਵਿਚ ਮਾਤਮ ਤੇ ਆਏ ਯਹੂਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਚੱਲ ਪਏ।

ਆਪਣੀ ਉਸ ਭੈਣ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਕਾਬੂ ਰੱਖ ਕੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋ ਕੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ 'ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪਈ' (ਆਇਤ 32)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਦਮਾਂ 'ਚ ਮਰੀਅਮ ਦਾ ਡਿੱਗਣਾ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਦ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਭਾਰੂ ਸੀ। ਫਿਰ, ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਏ, 'ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ, ਜੇ ਤੂੰ ਐਥੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਨਾ ਮਰਦਾ'' (ਆਇਤ 32)।

ਉਸ ਦੇ ਬਾਦ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਦਾ 'ਮੁੱਖ ਭਾਗ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ:

ਉਪਰੰਤ ਜਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਰੋਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਸੌਨ ਰੋਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਕਲਪਿਆ ਅਤੇ ਘਬਰਾਇਆ। ਅਰ ਆਖਿਆ, ਤੁਸਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਆ ਵੇਖ। ਯਿਸੂ ਰੋਇਆ (ਆਇਤਾਂ 33-35)।

ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪਰ ਯਾਦਗਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਦੇ ਯਿਸੂ ਤੇ ਪਏ ਅਸਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦਾਸ' ਸੀ। ਅੱਜ, ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਨੇ 'ਉਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ' ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ। ਯਿਸੂ ਦਾ ਰੋਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੈਣਾਂ ਜਾਂ ਮਾਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਵੈਣ ਪਾਉਣ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੌਕੇ ਭਰ ਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਅੱਥਰੂਆਂ ਦੀ ਨਿੰਮੀ ਨਿੰਮੀ ਬਾਰਿਸ਼' ਵਾਂਗ ਹੈ। ਨਿੱਸਾ ਦੇ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਅੱਥਰੂ ਤਾਂ ਰੂਹ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਵਿਚ ਲਹੂ ਵਾਂਗ ਹਨ।'¹ ਯਿਸੂ ਦਾ ਮਨ ਉਸ

ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਦੁਖੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਰੋਣਾ ਆ ਗਿਆ।

ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਵੇਖੋ ਇਹ ਉਸ ਨਾਲ ਕੇਡਾ ਹਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ!’’ (ਆਇਤ 36)। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਵਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਗ਼ਲਤ ਸਮਝਿਆ। ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਭੀੜ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਅਜੀਜ਼ ਦੋਸਤ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਸਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸੀ।

ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਜ਼ਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਯਿਸੂ ਕਬਰ ਤੇ ਗਿਆ। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਕਿ ‘‘ਯਿਸੂ ਮਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦਾਸ’’ ਹੋਇਆ (ਆਇਤ 38)।^{੧੨} ਜੋ ਸਵਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਥੋਂ ਪੁੱਛਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਇਹ ਹਨ, ‘‘ਯਿਸੂ ਦੇ ਅੱਥਰ ਵਗਣ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਸੀ?’’ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਰੋਇਆ ਕਿ ਲਾਜ਼ਰ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ? ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਹੀ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਲਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਵੇਖਣ ਕਰਕੇ ਨਿੱਕਲੇ ਸਨ? ਸ਼ਾਇਦ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਗ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਕ ਅਨੰਦ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਰੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਘਾਟ ਵੇਖੀ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰੋਣਾ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਸਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਡਿਗਦੇ ਅੱਥਰੂ ਇਹ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਮਿਲ ਇਨਸਾਨ ਭਾਵ ਸਿੱਖ ਮਨੁੱਖ ਸੀ। ਸੀ. ਐੱਸ. ਲੂਈਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ, ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਯਿਸੂ ਸਾਡੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਅਤੇ ਰੋਇਆ!

ਸਾਰ

ਡੇਮੀਅਨ ਡੇ ਵਿਊਸਟਰ (1840-89) ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਥਾਂ ਜੋ ਟਾਈਫਾਈਡ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, 1864 ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਬਣ ਕੇ ਹਵਾਈ ਨਾਮਕ ਥਾਂ ਤੇ ਗਿਆ। ਉਸ ਟਾਪੂ ਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਡੇਮੀਅਨ ਨੇ ਮੋਲੋਕਾਇ ਟਾਪੂ ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਤਾਈ, ਜਿੱਥੇ ਕੋੜ੍ਹੇ ਜੀਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਨਰਸ, ਬਿਲਡਰ, ਮਿਸਤਰੀ, ਡਾਕਟਰ, ਠੇਕੇਦਾਰ, ਕਫ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਅਤੇ ਕਬਰ ਪੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਟਾਪੂ ਤੇ ਦੋ ਯਤੀਮਖਾਨੇ ਵੀ ਬਣਾਏ। ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ‘‘ਤੁਸੀਂ ਕੋੜ੍ਹੀ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਖੁਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ’’ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿੰਦਾ। ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਡੇਮੀਅਨ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਕੋੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਐਤਵਾਰ, ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲੱਗਾ, ‘‘ਅਸੀਂ ਕੋੜ੍ਹੀ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।’’

ਲਾਜ਼ਰ ਦੀ ਕਬਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ

ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਉਹ 50 ਫੀਸਦੀ ਇਨਸਾਨ ਅਤੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਖ਼ੁਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਉਹ 100 ਫੀਸਦੀ ਇਨਸਾਨ ਅਤੇ 100 ਫੀਸਦੀ ਖ਼ੁਦਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਸਾਡੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਸਾਡੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਥਰੂ ਵਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਉਹ ਸਾਡੇ ਤਕ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੁਚਾਉਣ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।’’

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਰਿਚਰਡ ਫੋਸਟਰ, ਪ੍ਰੇਅਰ (ਸੈਨ ਫ੍ਰੈਂਸਿਸਕੋ: ਹਾਰਪਰ, 1992), 37 ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ²ਆਇਤ 33 ਅਤੇ 38 ਵਿਚ ਇਸੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *embrimaomai* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦਾਸ’’ ਹੋਇਆ ਹੈ।